

Mangfoldighed i øko-græsmarken

Mange arter øger nytteværdien, og målet i et nyt projekt er at designe græsmarker, som både øger naturværdien og giver en økonomisk bæredygtig fødevarereproduktion

Af Jørgen Eriksen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Græsmarker som del af et sædskifte leverer en række ydelser i form af kvalitetsfoder, jordfrugtbarhed og miljømæssige fordele. Men produktionsgræsmarkerne er i dag store og plantebiodiversiteten er lav. Udgangspunktet i et nyt projekt er derfor at øge plantebiodiversiteten for derigennem at øge ”naturværdien” af det dyrkede areal. Biodiversiteten kan øges på markfladen via blandinger af flere græsmarksarter og ved iblanding af urter. Det forventes især at have betydning for bestøvende insekter, som generelt er i krise og til det formål skal designes græsmarker, som kan tilbyde blomstrende planter igennem hele vækstsæsonen. Yderligere gevinster ved mange-arts-blandinger er husdyrsundhed og muligvis øget produktkvalitet. Dertil kommer en eventuel værdi i markedsføringen af animalske produkter med ”en god historie”. Forudsætningen for det hele er dog, at produktionsniveauet i et vist omfang opretholdes, så det i den sidste ende også er økonomisk attraktivt for landmanden.

Kriseramte bestøvere

Værdien af insektbestøvning i Danmark er anslået til over 600 mio. kr. om året, men bestøvende insekter er i tilbagegang, og det gælder både honningbien og de vilde bestøvere (humlebier, solitære bier, sommerfugle og svirrefluer). I projektet vil vi derfor undersøge om økologiske græsmarker med et større antal urter, udvalgt blandt de såkaldte bi-planter, og drevet med en slæt strategi, der giver blomster i marken gennem hele sæsonen, vil resultere i flere bestøvere både arts- og antalmæssigt.

Etablering af nicher

Hvis en høj biodiversitet skal lykkes, er det nødvendigt at skabe en arkitektur i marken, hvor der er områder, som tilgodeser de svage konkurrenter. Skal der opnås en effekt på foderkvaliteten, er det nødvendigt, at den enkelte urt udgør en betydende del af marken, hvorimod dette ikke er så nødvendigt, hvis det er fødegrundlaget for insekterne, som er målet. I projektet undersøges mulighederne for at tilgodese begge formål.

Markedsføringsværdi

En forøgelse af biodiversiteten i græsmarken kan, udover forholdene for bestøvende insekter, have en positiv effekt på en række områder. Vi ser på muligheden for øget kulstoflagring i jorden pga. dybere rodvækst og dermed større afsætning af kulstof i dybden. Desuden er et af projektets mål at producere oste af høj kvalitet baseret på hø med mange arter og udvikle markedsføringskoncepter for sådanne multifunktionelle økologiske produkter. Endelig vil vi regne på, den reelle merværdi af økosystem services (bestøvning, husdyrsundhed osv.) og en øget markedsføringsværdi af kvalitetsprodukter med ”en god historie”.

Projektet er netop startet og forløber til udgangen af 2013. Det er finansieret af Grøn Udviklings- og Demonstrationsprogram og følger hele kæden fra marken til forbrugeren i et samarbejde mellem Aarhus og Københavns Universiteter, Naturmælk, Økologisk Landsforening og Meyers Madhus.